

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

Με τον Χριστό και τους Ανθρώπους

Καθεδρικός Ιερός Ναός
Αγίας Τριάδος Βύρωνος

Τεύχος 16ο
Οκτώβριος-Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2017

Λόγος περί Χριστουγέννων

Συνάντηση

**Με τον Χριστό αλλά και με τις Εικόνες Του
επί της γης, τους Ανθρώπους**

Το Ενοριακό Ψηφιακό μας Περιοδικό

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ ΒΥΡΩΝΟΣ & ΥΜΗΤΤΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:

Καθεδρικός Ιερός Ναός Αγίας Τριάδος Βύρωνος

Κορυτσάς 1 & Κωνσταντιλιέρη, 162 31 Βύρωνας, Τηλ. 210 7660 859, fax: 213 0291680

www.agiatriadavyrona.gr, e-mail: agia_triada@hotmail.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ & ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ:

Αιδεσ. Πρωτοπρεσβύτερος Στέφανος Κωστόπουλος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Προετοιμασία για τα Χριστούγεννα: Του Μητροπολίτου Καισαριανής, Βύρωνος και Υμηττού κ.κ. Δανιήλ.....2
- Έθιμα των Χριστουγέννων.....14

Προετοιμασία για τα Χριστούγεννα

του Μητροπολίτου Καισαριανής, Βύρωνος και Ύμηττού

κ.κ. Δανιήλ

Οι πιστοί εορτάζουμε με πνευματική χαρά και λαμπρότητα τις εορτές της θείας Έπιφανείας, της ένανθρωπήσεως του Υιού του Θεού Κυρίου μας Ίησοῦ Χριστού. Ἡ Παρθένος Μαρία θά φέρει στον κόσμο τόν Υιό, πού εἶναι «μεγάλης βουλήs ἄγγελος, θαυμαστός σύμβουλος, Θεός ισχυρός, ἐξουσιαστήs, ἄρχων εἰρήνης, πατήρ του μέλλοντος αἰῶνος, Θεός Κύριος» (Ἡσαΐου θ' 6). Θά Τόν φέρει μέσα σέ ἕνα σπήλαιο, στή σιωπή της νύχτας, στήν πόλη της Ἰουδαίας Βηθλεέμ.

Ἡ Ἐκκλησία ἀπό ἕνα καί περισσότερο μήνα καλεῖ τά παιδιά της νά προετοιμαστοῦν γιά τόν εορτασμό του μεγάλου αὐτοῦ γεγονότος. «Δεῦτε πιστοί», ψάλλει στά τροπάρια της, «τά του Σωτήρος Γενέθλια προεορτάσωμεν».

α) Πῶς θά προετοιμαστοῦμε γιά τό μεγάλο αὐτό εορτασμό.

β) Ποιές προϋποθέσεις συμμετοχῆς στήν παγκόσμια πανήγυρη

γ) «Τί σοί προσενέγκωμεν, Χριστέ, ὅτι ὠφθης ἐπί γῆς ὡς ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς».

Σ' αὐτά τά ἐρωτήματα της πνευματικῆς ζωῆς θά ἀπαντήσουμε ἔχοντας ὁδηγό καί βοηθό τά κείμενα της ἁγίας Γραφῆς καί τήν πνευματικότητα της Ἐκκλησίας μας

Α' Ἡ προετοιμασία μέ τήν μελέτη τῶν ἱερῶν κειμένων

Ἕνας ἀπό τούς καλύτερους τρόπους γιά νά ἐτοιμασθοῦμε καί νά συμμετάσχουμε θεαρέστως στήν ἐορτή τῶν Χριστουγέννων, εἶναι νά ἔχουμε σαφῆ γνώση τοῦ ἱστορικοῦ τῆς γεννήσεως καί τῆς σημασίας τοῦ ἱεροῦ γεγονότος.

Γιά τοῦτο θά ἐρμηνεύσουμε μιά μιά τίς φράσεις τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

«Ἀνέβη δέ καί Ἰωσήφ ἀπό τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρέτ εἰς τήν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαβίδ ἣτις καλεῖται Βηθλεέμ διά τό εἶναι αὐτόν ἐξ οἴκου καί πατριάς Δαυῖδ ἀπογράψασθαι σύν Μαριάμ τῇ μεμνηστευμένη αὐτῷ γυνακί οὔσῃ ἐγκύω» (Λουκᾶ β' 4-5).

Ἡ Παρθένος Μαρία κατοικοῦσε στή Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας. Ἦδη πρῖν ἐννιά μῆνες εἶχε συλλάβει ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καί ἔφερε στούς κόλπους Της Ἐκεῖνο, γιά τόν Ὅποιο εἶπε ὁ Ἄγγελος ὅτι θά εἶναι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, ὁ υἱός τοῦ Ὑψίστου (Λουκᾶ α' 32).

Οἱ Προφῆτες εἶχαν ἀναγγεῖλει, ὅτι ὁ Μεσσίας θά γεννιόταν στή Βηθλεέμ κι ὁ Θεός, πού διευθύνει καί διέπει τά πάντα καθόρισε ἔτσι ὥστε ὅταν ἦλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου ἡ Παρθένος Μαρία νά εὐρεθεῖ στή Βηθλεέμ.

Ὁ αὐτοκράτορος τῆς Ρώμης Καίσαρας Αὐγουστος πού ἀναδείχθηκε ἀκούσιο ὄργανο τῆς θείας Προνοίας θέλοντας νά ξέρει πόσος ἦταν ὁ πληθυσμός τῆς Αὐτοκρατορίας του διέταξε τήν ἀπογραφή ὄλων τῶν ὑπηκόων του. «Ἐξῆλθε δόγμα (διάταγμα) παρά Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τήν οἰκουμένην» (Λουκᾶ β' 1).

Στήν Ἰουδαία ἡ ἀπογραφή ἔπρεπε νά γίνεαι ὄχι στόν τόπο τῆς διαμονῆς, ἀλλά τῆς καταγωγῆς ἑνός ἐκάστου. Ὅπου φυλάσσονταν οἱ οἰκογενιακοί κατάλογοι, ἐκεῖ ἔπρεπε νά ἀπογραφοῦν. Ἀπό τή Ναζαρέτ λοιπόν ἔπρεπε ἡ Παρθένος Μαρία κι ὁ Ἰωσήφ νά ἀνεβοῦν στή Βηθλεέμ «διά τό εἶναι αὐτόν ἐξ οἴκου καί πατριάς Δαυῖδ», γιατί καταγόταν ἀπό τό γένος καί τήν οἰκογένεια τοῦ Δαυῖδ.

Ἡ Βηθλεέμ ἦταν ἡ πρωτεύουσα τῆς φυλῆς Βενιαμίν, ἡ πόλις ἀπό τήν ὁποία καταγόταν ὁ βασιλεύς Δαυῖδ. Στή Βηθλεέμ ἔπρεπε νά πᾶνε ὄλοι οἱ ἀπόγονοι τῆς οἰκογενείας Δαυῖδ, γιά τήν ἀπογραφή. Στή Βηθλεέμ ἀνέβηκαν ὁ Ἰωσήφ καί ἡ Παρθένος Μαρία. Μαζί τους ἄς ἀναβοῦμε νοερά καί μεῖς γιά νά μελετήσωμε τά παράδοξά της ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Βηθλεέμ θά εἶναι ἡ πρώτη πόλη πού θά δεχθεῖ τό νεογέννητο βρέφος Ἰησοῦ καί θά ἀκούσει τούς πρώτους κλαυθμυρισμούς του. Ὁ προφήτης Μιχαίας εἶχε προείπει: «Καί σύ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα, ἐκ σοῦ γάρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος ὅστις ποιμανεῖ τόν λαόν μου Ἰσραήλ» (2, 6). Καί σύ Βηθλεέμ, χώρα τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, δέν εἶσαι διόλου ἀσήμαντη ἀνάμεσα σέ ὄλες τίς πόλεις, πού ἡγεμονεύουν στή χώρα τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἀπό σένα θά βγεῖ ὁ Ἄρχοντας, πού θά ποιάνει τό λαό μου Ἰσραήλ.

Ἡ Βηθλεέμ ἀπέχει ἀπό τή Ναζαρέτ 150 χλμ. Γιά νά φθάσει κάποιος τότε ἐκεῖ ἀπό τήν Ναζαρέτ ἔπρεπε νά βαδίσει πέντε σχεδόν μέρες. Ταξίδι ἐπίπονο καί ἐξαντλητικό, ἰδιαίτερα γιά ἐκείνη τήν ἐποχή καί γιά τήν Παρθένο Μαρία, πού εὐρίσκετο στόν ἕνατο μῆνα ἐγκυμοσύνης. Μέ τήν πιό

εύνοϊκή προϋπόθεση ίσως είχαν στή διάθεσή τους ένα γαϊδουράκι για τὰ τρόφιμα καί τὰ χρειώδη αντικείμενα τοῦ ταξιδίου. Ὄταν ἡ Παρθένος Μαρία κι ὁ Ἰωσήφ ἔφθασαν στή Βηθλεέμ βρῆκαν καί ἄλλους πολλούς πού ἦλθαν γιά τήν ἀπογραφή. Κατευθύνθηκαν στό κατάλυμα, πού ἦταν ἴσως τό μοναδικό πανδοχεῖο τῆς πόλεως, ἀλλά θέση γι' αὐτούς δέν ὑπῆρχε. Ἀνεζήτησαν μιὰ κατοικία καί δέν βρῆκανε. Κτύπησαν πολλές πόρτες, ἄλλα μάταια.. Κανένας δέν τούς δέχθηκε. Ὅλοι κώφευσαν στό αἴτημά τους. Κανείς δέν δέχθηκε νά τούς φιλοξενήσει, ἀφοῦ ἡ κατάσταση τῆς Παρθένου Μαρίας ἦταν φανερή.

Τί λύπη γιά τήν Παναγία! Ἐβλεπε νά πλησιάζει ἡ στιγμή, πού θά ἔφερνε στόν κόσμο τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ καί δέν εἶχε ἕνα σπίτι νά Τόν περιποιηθεῖ, δέν εἶχε ἕνα μοναχικό δωμάτιο, ἕνα κρεβάτι. Σεβάσθηκε τήν θεϊκή ἀπόφαση μέ τέλεια ἐμπιστοσύνη στόν Κύριο. Μέ τόν Ἰωσήφ ἀναζήτησαν ἕνα καταφύγιο κι ἔπειτα ἀπό ἐπίμονη ἀναζήτηση βρῆκαν μιὰ σπηλιά στά περίχωρα. Μιά σπηλιά στήν πλαγιά ἑνός λόφου, μοναχική καί ἔρημη. Σπηλιά, πού χρησίμευε νά καταφεύγουν τὰ ζῶα κι οἱ ἄνθρωποι στή βροχή ἢ στήν κακοκαιρία. Αὐτή ἡ σπηλιά χρησίμευσε καί γιά καταφύγιο στήν Παρθένο Μαρία καί στόν Ἰωσήφ καί σέ λίγο ἔγινε τό παλάτι τοῦ βασιλιά τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς γῆς.

Ἐκπληκτοί συνηθειοποιοῦμε τήν διαφορά στίς κρίσεις τῶν ἀνθρώπων ἀπό τίς κρίσεις τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἄνθρωποι θά ἤθελαν ὁ Θεός νά ἐτοιμάζε τό πῶς ἀρχοντικό παλάτι γιά τόν Υἱό Του καί τό πῶς χρυσοπικίλο λίκνο. Κι ὁμως ὁ ἴδιος ὁ Θεός διευθετεῖ ἔτσι τὰ πράγματα, γιατί θέλει ὁ Υἱός Του νά στεφανωθεῖ τήν ταπείνωση, τήν ἀγνότητα καί τήν φτώχεια.

Ἐκεῖ στή σιωπή τῆς νύχτας, στή μοναξιά ἔφερε στόν κόσμο τόν Υἱό Της ἡ Παρθένος Μαρία. Ὑπηρεξε μητέρα καί μαῖα ταυτόχρονα.

«Καί ἔτεκε τόν υἱόν αὐτῆς τόν πρωτότοκον, καί ἐσπαργάνωσεν αὐτόν καί ἀνέκλινεν αὐτόν ἐν τῇ φάτνῃ» (Λουκᾶ β' 7). Ὅπως ἡ σκέψη βγαίνει ἀπό τή διάνοια, ὅπως τό φῶς διαχέεται ἀπό τόν ἥλιο, ὅπως τό ἄρωμα σκορπίζεται ἀπό τό ἄνθος, ὅπως ὁ ὄριμος καρπός ἀποσπᾶται ἀπό τό δένδρο ἔτσι προῆλθε καί Ἐκεῖνος πού εἶναι τό θεῖο ἄρωμα, τό ἀληθινό φῶς καί ὁ εὐλογημένος καρπός.

«Ἐτεκε τόν Υἱό Αὐτῆς τόν πρωτότοκο» δηλαδή τόν μονογενῆ, γιατί κάθε μονογενῆς εἶναι καί πρωτότοκος, χωρίς κάθε πρωτότοκος νά εἶναι καί μονογενῆς. «Ἐσπαργάνωσέν αὐτόν». Ἐκεῖνος πού περιβάλλει (τυλίγει) τόν οὐρανό μέ νεφέλες, περιβάλλεται μέ σπάργανα, σύμβολα τῆς ταφῆς Του.

«Ἀνέκλινε ἐν τῇ φάτνῃ». Ἐκεῖνος πού ἔχει θρόνο τόν οὐρανό καί ὑποπόδιο τή γῆ τοποθετεῖται σέ μιὰ φάτνη. Τοποθετεῖται σέ μιὰ φάτνη γιά νά δείξει, ὅτι ἔρχεται γιά νά γίνει ἡ τροφή τῶν λογικῶν ὄντων. Ἐτσι θά ἐλκύσει κοντά Του ὅλους: φτωχοῦς καί πλούσιους, σοφοῦς κι ἀμαθεῖς.

Στό θεϊκό του χαμόγελο κατοπτρίζεται ὁ οὐρανός. Ὁ Ἰωσήφ, ὁ θετός πατέρας Του, δέν σηκώνει τὰ μάτια του ἀπό ἑπάνω Του, γιατί τό βλέμμα τοῦ θεοῦ Βρέφους γίνεται τροφή του.

Ἡ Μαρία σκυμμένη ἑπάνω στό παιδί Της τό προσκυνεῖ καί τό λατρεύει. Ποτέ μητέρα δέν ἠγάπησε ἔτσι τό παιδί Της. Εἶναι παιδί Της καί Θεός Της. Γνώριζε τήν ἀνωτερότητά Του καί τό περιβάλλει μέ ὅλη τή φλόγα τῆς ἀγάπης Της. Τό ἀγαπᾶ σάν μητέρα καί τό λατρεύει σάν Θεό Της. Σέ καμιά ἄλλη μητέρα δέν συνδιάσθηκε ἔτσι ἡ ἀγάπη. «Ἦ Παναγία Μητέρα, σφίξε στήν ἀγκαλιά σου τόν εὐλογημένο καρπὸν τῆς κοιλίας σου. Βύθισε τό βλέμμα σου στό βλέμμα του καί λοῦσε το μέ τὰ

φιλιά σου. Μέ τό χαμόγελό Του σέ αναγνωρίζει γιά μητέρα Του, γιατί εἶναι καί δικό Σου παιδί καί παιδί τοῦ οὐράνιου Πατέρα».

Ὁ Βασίλειος Σελευκείας βάζει στό στόμα τῆς Παναγίας τ' ἀκόλουθα λόγια: «Ποίαν ἐπί σοί, παιδίον, εὖρω προσηγορίαν ἀρμόττουσαν; Ἀνθρώπου; ἀλλά θεϊκὴν ἔσχες τὴν σύλληψιν. Τοῦ Θεοῦ; ἀλλά ἀνθρωπικὴν ἔλαβες σάρκωσιν. Τί οὖν ἐπί σοῦ διαπράξομαι ; γαλακτοτροφῆσω, ἢ θεολογήσω; Ὡς μήτηρ θεραπεύσω, ἢ ὡς δούλη προσκυνήσω; Ὡς υἰόν περιπτύξομαι, ἢ ὡς Θεοῦ προσεύξομαι ; Ἐπιδώσω γάλα, ἢ προσενέγκω θυμίαμα; Τί τό ἄρρητον τοῦτο θαῦμα καί μέγιστον ; Ὁ οὐρανός, θρόνος σοι ὑπάρχει, καί ὁ ἐμός σε κόλπος βαστάζει. Ὁλος τοῦς κάτω ἐπέστης, καί οὐδ' ὅλως τῶν ἄνω ἀπέστης» (Βασιλείου Σελευκείας, Λόγος ΛΘ', Εἰς τόν Εὐαγγελισμόν τῆς παναγίας Θεοτόκου, PG 85, 448AB)

Δηλαδή : «Πῶς νά σέ ὀνομάσω ἐγώ, ὃ θαυμαστό μου βρέφος; Νά δώσω ἓνα ὄνομα ἀνθρώπου, ἀλλά συνελήφθης μέ θεϊκὴ ἐνέργεια. Τοῦ Θεοῦ, ἀλλά σαρκώθηκες καί ἔγινες ἄνθρωπος. Τά νά πράξω γιά σένα; Νά σέ θρέψω μέ γάλα ἢ νά θεολογήσω; Ὡς μητέρα νά σέ φροντίσω ἢ ὡς δούλη νά σέ προσκυνήσω. Ὡς υἰό νά σέ ἀγκαλιάσω ἢ νά προσευχηθῶ ὡς Θεό. Νά σέ ταῖσω γάλα ἢ νά σοῦ προσφέρω θυμίαμα; Ποιό εἶναι τό ἄρρητο τοῦτο καί μέγιστο μυστήριον. Ὁ οὐρανός πάνω εἶναι ὁ θρόνος σου καί σέ βαστάζει ἢ ἀγκαλιά μου. Ὁλόκληρος εὐρίσκεισαι μέ τούς ἀνθρώπους στή γῆ καί οὐδὲν ἀπεχωρίσθης τούς Ἀγγέλους στόν οὐρανό».

«Καί Ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες (μένοντες ἔξω στούς ἀγρούς) καί φυλάσσοντες φυλακάς τῆς νυκτός (μέ τή σειρά) τὴν ποιμνὴν αὐτῶν» (Λουκᾶ β' 8). Κοντά στή σπηλιά τὴν ἴδια νύχτα εὐρίσκονται μερικοὶ Βοσκοὶ πού φύλαγαν τά ποιμνιά τους διανυκτερεύοντες στό ὕπαιθρο.

Στούς Βοσκούς πού ἀγρυπνοῦσαν παρουσιάσθηκε ἓνας Ἄγγελος, πού μόλις τόν εἶδαν τρόμαξαν, ἀλλά ἐκεῖνος πρόφθασε καί τούς εἶπε: «Μὴ φοβεῖσθε· Ἰδοὺ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην» (Λουκᾶ β' 10). Σᾶς ἀναγγέλλω χαρμόσυνη εἶδηση πού θά σᾶς προκαλέσει μεγάλη χαρά, «ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ», ἢ ὅποια θά εἶναι χαρά γιά ὅλο τό λαό τοῦ Θεοῦ, «ὅτι ἐγεννήθη ὑμῖν σωτήρ». Γεννήθηκε γιά σᾶς Σωτήρας, πού σάν ἄνθρωπος εἶναι ὁμοίός σας, ἄλλα χρισμένος μέ τό πλήρωμα τῆς θεότητος εἶναι Κύριός σας. «Ἐν πόλει Δαυὶδ». Γεννήθηκε στήν πόλη τοῦ Δαυίδ, στή Βηθλεέμ.

Οἱ πτωχοὶ δέχονται πρῶτοι τὴν χαρμόσυνη εἶδηση. Στούς πτωχοὺς πρῶτα ἀνακοινώνει ὁ Λυτρωτὴς τὴν γέννησή Του κι ὄχι στούς πλουσίους κι ἰσχυροὺς «Εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ μέ» (Λουκᾶ δ' 18) θά πεῖ ἀργότερα. Καί γιά νά τούς δώσει τὴν χαρμόσυνη εἶδηση δέν στέλλει ἓνα ἄστρο, ὅπως ἔστειλε ἀργότερα στούς Μάγους, ἄλλα στέλλει τά λειτουργικά καί οὐράνια πνεύματα, τούς πρέσβεις τοῦ οὐρανοῦ, τούς Ἀγγέλους. Ἔτσι ὁ Θεός δείχνει, ὅτι ἡ πτωχεία δέν εἶναι ἐμπόδιο στήν πίστη. Στή Βηθλεέμ ὑπάρχουν τόσοι πλούσιοι καί μεγάλοι, συγγενεῖς ἴσως τοῦ Ἰωσήφ καί τῆς Παναγίας, μέ βασιλικὴ ἴσως καταγωγή κι ὁμως δέν ἀποτείνεται σ' αὐτούς.

«Καί τοῦτο ὑμῖν τό σημεῖον» (Λουκᾶ β' 12). Καί αὐτό ἄς εἶναι γιά σᾶς τό σημεῖο, δηλαδή ἀπόδειξη μέ τό ὅποιο θά ἀναγνωρίσετε τόν Σωτήρα. «Εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον». Θά εὐρήτε ἓνα βρέφος τυλιγμένο σέ ἀπλά σπάργανα. «Κείμενον ἐν φάτνῃ» (Λουκᾶ β' 12) τοποθετημένο, ὄχι σέ βασιλικό λίκνο, ἄλλα σέ μιά φάτνη. Αὐτός εἶναι ὁ Σωτήρας, αὐτός εἶναι ὁ

Μεσσίας. Τά σπάργανα εἶναι τά διακριτικά Του, ἡ φάτνη, ὁ θρόνος Του, ἡ σπηλιά, τό ἀνάκτορό Του. Ἡ ἀνθρώπινη ὑπερηφάνεια θραύεται μιά γιά πάντα μπρός σέ μιά τέτοια ταπεινωση.

«Δόξα Θεῷ ἐν ὑψίστοις». Ἀφοῦ ἔδωσε τό οὐράνιο μήνυμα ὁ Ἄγγελος, ἐνώθηκε μέ πλῆθος ἄλλων Ἀγγέλων καί ὄλοι μαζί ἔψαλαν: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καί ἐπί γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκᾶ β΄ 14). Δόξα ἅς εἶναι στό Θεό πού κατοικεῖ στά ὑψιστα μέρη τοῦ οὐρανοῦ ἀπό μᾶς τούς Ἀγγέλους καί στή γῆ ὀλόκληρη πού εἶναι ταραγμένη ἀπό τήν ἀμαρτία καί τά βίαια πάθη, ἅς βασιλεύσει ἡ θεϊκή εἰρήνη, γιὰτί ὁ Θεός ἐκδήλωσε τώρα λαμπρή τήν εὐνοια καί τήν εὐαρέσκειά Του μέ τήν ἐνανθρωπησή τοῦ Λόγου τοῦ Υἱοῦ Του.

Οἱ Βοσκοί πίστευσαν στά λόγια τοῦ Ἀγγέλου, ἄν καί φαίνονται τόσο ἀντίθετα στίς προσδοκίες τῶν ἀνθρώπων. Γεμάτοι εὐγνωμοσύνη γιά τή Χάρη πού ἔλαβο ἀλληλοεναρμόνιζον, ὁ ἕνας λέγει στόν ἄλλο «διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεέμ». Ἄς πᾶμε λοιπόν ὡς τήν Βηθλεέμ νά δοῦμε αὐτό ποῦ μᾶς εἶπε ὁ Ἄγγελος. Δέν συζητοῦν γιά τήν ἀλήθεια τῶν λόγων τοῦ Ἀγγέλου. Πιστεύουν μέ τήν ἀπλή καί ζωντανή τους πίστη. Ὁ Ἄγγελος δέν τούς ἐπέβαλε νά πᾶνε στή Βηθλεέμ, ἀλλά σέ μιά φλογερή καί ταπεινή ψυχὴ ἀρκεῖ κανεὶς νά ἐκθέσει τό καλό γιά νά τό ἀσπασθεῖ μέ ζῆλο καί προθυμία. Οἱ καλές ἐμπνεύσεις εἶναι οὐράνια μηνύματα. Μόλις ξαφανίσθησαν οἱ Ἄγγελοι οἱ Βοσκοί «ἦλθον σπεύσαντες» ξεκίνησαν γρήγορα, χωρίς χρονοτριβή. Ἦ ἀγία προθυμία καί φρόνιμη εὐλυγισία. Ὁ Κύριος μίλησε δέν ἔχουμε παρά νά ὑπακούσουμε. «Ὁ Κύριος ἐγνώρισε ἡμῖν». Ὅποιος ἀγαπᾷ δέν ἀντιλέγει... τρέχει. Πότε θά δεχθοῦμε καί μεῖς τό φῶς τῆς χάριτος, χωρίς ἀντίδρασεις, δικαιολογίες, προσκολλήσεις ;

Οἱ Βοσκοί πῆγαν στή Βηθλεέμ «καί ἀνεῦρον τήν τε Μαριάμ καί τόν Ἰωσήφ καί τό βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ». Αὐτός εἶναι ὁ καρπός τῆς ὑπακοῆς καί τῆς προθυμίας. Εὐρίσκουν τόν Ἰησοῦ στή φάτνη. Τόν προσκυνοῦν. Ἡ φανερὴ φτώχεια ἀντί νά τούς ἀπομακρύνει καί νά τούς ἀποθαρρύνει, τούς βοηθεῖ νά πλησιάσουν τόν Σωτήρα, πού φαίνεται τόσο προσιτός. Τί κάνουν γιά νά δείξουν τόν σεβασμό, τή χαρά, τήν ἀγάπη τους; Περνοῦν πολύ ὥρα μπρός στή φάτνη σέ προσευχή καί μελέτη, χωρίς νά ἔχουν ποτέ ἀκούσει πῶς νά προσεύχωνται καί πῶς νά λατρεύουν. Ἀνοίγουν τήν καρδιά των ἀφήνοντας τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ νά ἐνεργήσει μέσα τους. Μένουν ἐκστατικοί καί κοιτάζουν, ἀφοῦ τό κοίταγμα τους εἶναι προσευχή.

«Καί ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καί αἰνοῦντες τόν Θεόν ἐπί πᾶσι οἷς ἤκουσαν καί εἶδαν καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς» (Λουκᾶ β΄ 26). Οἱ Βοσκοί γύρισαν πίσω στό ποίμνιο τους καί δόξαζαν καί ὑμνολογοῦσαν τόν Θεό γιά ὅσα ἤκουσαν ἀπό τόν Ἄγγελο καί ὅσα εἶδαν μέ τά μάτια τους ὅταν ἐπῆγαν στή Βηθλεέμ καί τά ὅποια ἦταν ἀκριβῶς ὅπως τά εἶπε ὁ Ἄγγελος. Καί ἐπειδή ὁ φτωχός συμπονεῖ τόν φτωχό ἐξάπαντος ξαναγύρισαν πίσω νά προσφέρουν τά φτωχικά τους λευκά σάν τήν ψυχὴ των, δῶρα: λίγο γάλα, λίγο μαλί, τυρί. Δῶρα χρήσιμα γιά τούς ξενιτευμένους.

Ἐνθουσιασμός καί χαρά πλημμύρισε τήν καρδιά τῶν Βοσκῶν καί δέν ἔκαναν ἄλλο τίς πρώτες μέρες παρά νά διηγοῦνται σέ ὅσους συναντοῦσαν ὅ,τι εἶδαν καί ἤκουσαν. Δέν κρατοῦν ἐγωϊστικά γιά τόν ἑαυτό τους τή χαρά τῆς φάτνης. Ὁ ἐνθουσιασμός τους καί ἡ χαρά τους μετατρέπεται σέ πράξη, μεταδίδεται καί σέ ἄλλους. Ὅλοι θαύμαζαν γιά ὅσα ἤκουσαν ἀπό τούς Βοσκούς. Καί ἡ Παναγία προσεκτικά καί μέ ἐνδιαφέρον ἀκούει ὅσα τῆς διηγοῦνται οἱ Βοσκοί... τίς λεπτομέρειες

τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ἀγγέλου τὰ λόγια του. Αὐτά ὅλα, ἀναφέρει ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς, τὰ διειρητοῦσε στή μνήμη της καί τὰ συνέκρινε μέ ὅσα ἤκουσε ἡ ἴδια τήν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ Της καί ἐνβάθυνε περισσότερο στό συντελεσμένο μυστήριο. «Ἡ δέ Μαριάμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς» (Λουκᾶ β' 19).

Μακαρίζουμε τούς Βοσκούς πού εἶδαν τό θεῖο Βρέφος στήν φάτνη, ἀλλά πολύ πιά ἄξιο μακαρισμοῦ πρέπει νά εἶμαστε ἐμεῖς ἀπό τους Βοσκούς. Σήμερα μποροῦμε ὄχι μόνον νά δοῦμε τόν Σωτήρα μας, ἀλλά καί νά Τόν δεχθοῦμε στήν καρδιά μας. Ἐκεῖνοι Τόν εἶδαν στήν ἀνθρώπινη φύση Του, ἀδύνατο καί μικρό βρέφος χωρίς νά δοῦνε κάποιο θαῦμα Του. Ἐμεῖς Τόν βλέπουμε στά εὐχαριστιακά εἶδη τοῦ Ἄρτου καί τοῦ Οἴνου, ἀφοῦ ἀκούσαμε τόσα θαύματα πού ἔκανε στό διάστημα τῆς ἐπίγειας ζωῆς Του καί βλέπουμε τήν ἐπέκταση τῆς βασιλείας Του. Ἐκεῖνοι ἐπίστευσαν μόνον στά λόγια ἐνός Ἀγγέλου, ὅτι τό βρέφος ἐκεῖνο τό σπαργανωμένο καί κείμενο «ἐν φάτνη» εἶναι ὁ Χριστός. Μεῖς πιστεύουμε ὅτι στά εὐχαριστιακά εἶδη εἶναι ὁ Ἰδιος ὁ Σωτήρας καί Λυτρωτής μας Χριστός, γιατί ὄχι ἕνας Ἄγγελος ἢ Ἅγιός μας τό εἶπε, ἀλλά γιατί ὁ Ἰδιος ἡ ἀλάνθαστη Ἀλήθεια μᾶς βεβαίωσε ὅτι «τοῦτο ἐστί τό σῶμά μου... τοῦτο ἐστί τό αἷμά μου». Αὐτό εἶναι τό μεγάλο μυστήριο τῆς πίστεώς μας.

* * * * *

2. Οἱ προϋποθέσεις συμμετοχῆς στήν παγκόσμια πανήγυρη

Εἰδικώτερα θά μετάσχουμε στήν ἑορτή ὅπως ἡ Παρθένοσ Μαρία, ὅπως ὁ ἅγιος Ἰωσήφ, ὅπως οἱ Μάγοι, πού ἤξεραν πολύ πρίν τί μεγάλο γεγονός ἐμελλε νά συμβεῖ.

1. Ἡ Παρθένοσ Μαρία πρίν ἀπό ἐννέα μῆνες εἶχε δεχθεῖ ἀπό τό Θεόπεμπτο Ἄγγελο τό πρωτάκουστο μήνυμα, ὅτι θά συλλάβει τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ καί ἀπ' Αὐτή θά γεννιόταν ὁ Λυτρωτής τοῦ κόσμου. Παρ' ὅλα αὐτά δέν ἔχει καμιά ἀπαίτηση νά τῆς ἀποδοθοῦν ἰδιαιτερες τμές, νά τῆς γίνουν ἐξαιρέσεις, νά τήν προσέξουν ἰδιαίτερα. Ἐξακολουθεῖ νά ζεῖ βίον ταπεινόν καί ἀσήμαντον. Αὐτό εἶναι τό πρῶτον μάθημα γιά μᾶς γιά νά συμμετάσχουμε βιώνοντας τόν ἑορτασμό τῶν Χριστουγέννων. Νά μή ξέρουν οἱ ἄλλοι τί θά προσφέρουμε στό Χριστό. Δέν εἶναι ἀνάγκη νά διαλαλήσουμε παντοῦ τίς ἀποφάσεις μας καί τίς προσπάθειές μας. Δεύτερον νά μιμηθοῦμε τήν Παναγία στή φρόνηση. Ἡ Παναγία προαισθανόταν, ὅτι σύντομα θά ἔφερνε στό φῶς τόν Υἱόν Της καί σάν φρόνιμη γυναίκα πῆρε μαζί Της ὅ,τι ἦταν ἀπαραίτητον γιά νά τοῦ προσφέρει τίς πρῶτες βοήθειες. Ἐπρεπε νά πάει στή Βηθλεέμ. Ἦταν θέλημα Θεοῦ. Ἀλλά προνόησε νά ἔχει καί τὰ ἀπαραίτητα. «Ἐσπαργάνωσε τό Βρέφος» (Λουκ. 2, 7), παρατηρεῖ ὁ Εὐαγγελιστής, ἀλλά μέ τί σπάργανα, ἂν δέν τά εἶχε φέρεν μαζί Της; Μόνον ἡ φαντασία τῶν ποιητῶν καί τῶν ζωγράφων μπορεῖ νά παριστάνει τόν Χριστό ὀλόγυμνον στή φάτνη.

2. Ὁ ἅγιος Ἰωσήφ ἀκούει ἀπό τόν Ἄγγελο, ὅτι Ἐκεῖνον πού θά γεννηθεῖ ἀπό τήν Παρθένον «ἐκ πνεύματος ἔστιν ἁγίου» (Ματθαίου α' 20) καί χωρίς νά ζητήσῃ περισσότερες ἐξηγήσεις, χωρίς νά δυσπιστήσῃ, χωρίς νά τρέξῃ νά διαλαλήσῃ παντοῦ τό πρωτάκουστο γεγονός, σιωπᾶ, πιστεύει, μελετᾶ τό μυστήριο. Περισυλλογή, Πίστις, Μελέτη εἶναι οἱ τρεῖς ἀρετές, πού πρέπει νά καλλιεργήσουμε μέσα μας γιά νά δεχθοῦμε στήν καρδιά μας τόν Χριστό ὑπό τὰ εἶδη τοῦ Ἄρτου καί

τοῦ Οἴνου τὴν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων.

3. Οἱ Μάγοι ἀν καὶ δέν ἦσαν Ἰουδαῖοι πολὺ πρὶν γεννηθεῖ ὁ Χριστός μελετοῦσαν τίς Γραφές τῶν Ἰουδαίων καὶ γνῶριζαν γιὰ τὴν ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ. Βλέπετε μέ ποῖό τρόπο ἡ μετοικεσία στήν Βαβυλώνα συνέβαλε στήν προετοιμασία τῶν Μάγων. Οἱ Ἰουδαῖοι ἔφεραν στήν Βαβυλώνα τίς Γραφές, τίς μελέτησαν καὶ οἱ Βαβυλώνιοι καὶ ἀνέμεναν. Γι' αὐτό καὶ προετοίμασαν τά πολύτιμα δῶρα, πού προσέφεραν στόν νεογέννητο Βασιλιά. Τά τρία αὐτά δῶρα εἶναι χρυσός, λιβάνι καὶ σμύρνα.

α) **Χρυσός**, γιὰ νά δείξουν, ὅτι ἀναγνωρίζουν τὴν ὑπέρτατη βασιλεία, ἐξουσία δηλαδή τοῦ Θεοῦ, βασιλεία ἐπάνω σέ ὅλα τά κτίσματα καὶ σέ ὅλες τίς καρδιές. "Ὅπως ὁ χρυσός εἶναι τό πιό πολύτιμο μέταλλο, πού ὁ χρόνος καὶ τά στοιχεῖα τῆς φύσεως δέν φθείρουν, ἔτσι καὶ τό Βρέφος, πού θά γεννηθεῖ, εἶναι ὁ ὑπέρτατος βασιλιάς καὶ «τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος» (Λουκᾶ α' 33).

β) **Λιβάνι**, γιὰ νά δείξουν, ὅτι ἀναγνωρίζουν τόν Γεννηθέντα ὡς Θεό. Τό θυμίαμα χρησιμοποιεῖται στήν λατρεία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ λατρεία προσφέρεται μόνο στόν Θεό. Ἡ προσφορά τοῦ λιβανιοῦ σημαίνει ὅτι οἱ Μάγοι προσκύνησαν τόν Γεννηθέντα ὡς Θεό.

γ) **Σμύρνα**, πού χρησιμοποιοῦσαν στήν ταφή τῶν νεκρῶν. "Ἐτσι προεμήνησαν τόν ἐκούσιο θάνατό Του, ὅτι θά ἀποθάνει γιὰ νά λυτρώσει τόν ἄνθρωπο καὶ μέ ἀρώματα εὐσεβεῖς ψυχές θά μυρώσουν τό ἄχραντο σῶμα Του.

"Ὅπως οἱ Μάγοι, κι ἐμεῖς ἐγκαίρως πρέπει νά φροντίσουμε νά ἐτοιμασθοῦμε γιὰ τόν μεγάλο ἑορτασμό τῶν Χριστουγέννων.

3. «Τί σοί προσενέγκωμεν, Χριστέ,

ὅτι ὤφθης ἐπί γῆς ὡς ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς».

"Ὅσοι πῆγαν στή Βηθλεέμ γιὰ νά προσκυνήσουν τό θεῖο Βρέφος δέν πῆγαν μέ ἀδειανά τά χέρια. Οἱ Μάγοι, ὅπως εἶδαμε, προσέφεραν χρυσό, λιβάνι καὶ σμύρνα. Οἱ Ποιμένες, ὅπως ἀναφέρει ἡ παράδοση, γάλα καὶ κρέας. «Ἐκαστον, «ψάλλει ἡ Ἐκκλησία», τῶν ὑπό σοῦ γενομένων κτισμάτων τὴν εὐχαριστίαν σοί προσάγει. Οἱ ἄγγελοι τόν ὕμνον, οἱ οὐρανοὶ τόν ἀστέρα, οἱ Μάγοι τά δῶρα, οἱ ποιμένες τό θαῦμα, ἡ γῆ τό σπήλαιον, ἡ ἔρημος τὴν φάτνην ἡμεῖς δέ Μητέρα Παρθένον» (Ἐσπερινό Στιχηρό τοῦ Μεγάλου Ἐσπερινοῦ τῶν Χριστουγέννων). Ἐμεῖς τί θά προσφέρουμε; Θά προσφέρουμε α) τὴν πίστη μας, β) τὴν λατρεία μας καὶ γ) τὴν ἀγάπη μας.

α) Τὴν πίστη.

Διακηρύττουμε, ὅτι τό ἀδύνατο πλασματάκι, πού βρίσκεται στή φάτνη, εἶναι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, ὁ λυτρωτής τοῦ κόσμου, ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν. Πρέπει ἡ πίστη μας νά εἶναι ζωντανή, ὅπως ἐκείνη τῆς Παρθένου Μαρίας, τοῦ ἀγίου Ἰωσήφ, τῶν Ποιμένων καὶ τῶν Μάγων.

Διερωτηθήκαμε άραγε : Πόσο εύτυχισμένη ήταν η Παρθένος Μαρία, πού είχε ακατάπαυστα κοντά Της τόν Χριστό! Πόσο μακάριος ο άγιος Ίωσήφ, πού έπαγρυπνούσε για τό θεΐο Βρέφος! Πόσο εύτυχισμένοι οι Βοσκοί, πού κάθονταν τόσο κοντά τήν νύχτα τής Γεννήσεως και είδαν και άκουσαν τά θαυμαστά και παράδοξα τής νύχτας εκείνης! Πόσο προνομιούχοι ήταν οι σεβάσμιοι εκείνοι σοφοί της Άνατολής, πού ήλθαν από τόσο μακριά νά προσκυνήσουν τόν Θεό, πού έλαβε σάρκα για μᾶς!

Η Παναγία όμως, ο άγιος Ίωσήφ, οι Ποιμένες, οι Μάγοι και γενικά όσοι πλησίασαν τόν Χριστό, είχαν ζήσει μέ ένα βαθύ αΐσθημα πίστεως, πολύ πιό δύσκολο από κείνο πού απαιτείται από μᾶς. Η Παναγία είχε άκούσει από τόν Ίδιο Άρχάγγελο Γαβριήλ ότι θά έφερνε στον κόσμο τόν Μεσσία, τόν Υίο του Θεού (Λουκά α΄, 26-38), κι όμως βλέπει στο πρόσωπο του Ίησοϋ ένα κοινό παιδί, όπως τά άλλα. Τό έβλεπε νά έχει ανάγκη από τροφή, νερό, νά υπόκειται σε όλες τις καιρικές μεταβολές, σε όλες τις βρεφικές ανάγκες... Τί πίστη έπρεπε νά έχει η Παναγία για νά μή επιτρέψει στον έαυτόν Της τήν παραμικρή άμφιβολία ότι τό παιδί της ήταν Υιός Θεού;

Τό Ίδιο και ο άγιος Ίωσήφ. Άκουσε από τόν Άγγελο ότι «τό γάρ έν αυτή γεννηθέν εκ πνεύματος έστιν Αγίου» (Ματθαίου α΄ 20), ότι είναι ο Μεσσίας, πού όλοι περιμένουν. Κι όμως Τόν βλέπει νά έχει ανάγκη από ένα επίγειο προσάτη για νά Τόν υπερασπίζεται και νά φροντίζει μή Τόν φονεύσουν. Εκείνος, πού ήταν παντοδύναμος, παιδί παντοδυναμού Θεού, νά έχει ανάγκη από άλλους θνητούς και αδύνατους για νά Τόν θρέψουν και νά Τόν προστατεύσουν. Παράξενο πράγμα και πρωτάκουστο! Κι όμως η πίστη του Ίωσήφ ούτε στο έλάχιστο κλονίζεται.

Οι Ποιμένες βλέπουν για μία στιγμή έκπληκτικά φαινόμενα. Άκούουν τά παράξενα λόγια των Άγγέλων. Τρέχουν. Δέν βλέπουν παρά «βρέφος έσπαργανωμένον κείμενον έν φάτνη» (Λουκά β΄, 12) κι όμως δέ διστάζουν ν΄ αναγνωρίσουν τό αδύνατο πλασματάκι ως Μεσσία, πού περιμένουν από χρόνια, σύμφωνα μέ τά λόγια των Άγγέλων.

Οι Μάγοι διαβάζουν τήν Γραφή. Πιστεύουν, αναλαμβάνουν κοπιαστικό και μακρινό ταξίδι μέ οδηγό τό άστέρι. Τό άστέρι κρύβεται, συναντοϋν δυσκολίες, η ζωντανή τους πίστη τους κατευθύνει ως τό ποθούμενο τέλος.

Δέν είναι αλήθεια λοιπόν, ότι όσοι πλησιάζουν τόν Χριστό δέν έχουν ανάγκη από πίστη, όταν μάλιστα αντιμετωπίζουν δυσκολίες έναντίον τής πίστεως. Ένόσο ζούσε ο Χριστός στή γη ήταν σαν τους άλλους ανθρώπους. Σπάνιες φορές άφηνε νά μικρό φως τής θεότητός Του νά λάμψει στην ανθρώπινη φύσι, όπως έγινε στή Γέννηση, στο Θαβώρ και στή Σταύρωση. Στις άλλες στιγμές χρειαζόταν για όσους τόν πλησίαζαν νά έχουν ζωντανή κι άκλόνητη πίστη. Στόν Χριστό δέν πηγαινεί κανείς τρέχοντας άλλα πιστεύοντας.

β) Τήν λατρεία.

Στό αδύνατο βρέφος, πού γεννήθηκε στο σπήλαιο τής Βηθλεέμ και γεννιέται μυστικά για μᾶς θά Του αποδώσουμε όλο τό σεβασμό και τήν αγάπη τής καρδιάς μας. Θά τό λατρεύουμε και θά τό προσκυνούμε, γιατί είναι αληθινός Θεός και μακάρι όλες οι φυλές και οι γλώσσες νά Του απέδιδαν τόν σεβασμό.

γ) Τήν αγάπη.

Ἡ αγάπη ἐκδηλώνεται μέ δῶρα. Ἀλλά τά δῶρα, πού ἔχουμε νά προσφέρουμε εἶναι τόσο ἀσήμαντα, πού δέν μποροῦν νά ἐκδηλώσουν ὅλο τό μέγεθος τῆς ἀγαπῆς μας, γιά τό θεϊκό βρέφος. Εἴμαστε πρόθυμοι ὅμως νά τοῦ προσφέρουμε ὅ,τι ἔχουμε, ὅ,τι μᾶς ἀνήκει: Τίς καλές μας προσπάθειες γιά τήν ἀπόκτησι τῆς ἀρετῆς, τό ζήλο μας γιά τή δόξα Του, τήν θεάρεστη ζωή μας. Θά τοῦ παρουσιάσουμε ἀκόμα κι αὐτά τά σφάλματά μας γιά νά μᾶς τά συγχωρήσει;

* * * * *

Ἡμεῖς ἐορτάζωμεν Χριστοῦ τήν γέννησιν

εὐσεβοφρόνως ἐκ ψυχῆς πίστιν, ἐλπίδα, ἀγάπη προσφέρωμεν Αὐτῷ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Ακούστε
τον διαδικτυακό
ραδιοφωνικό σταθμό
της Ενορίας
Αγίας Τριάδος
Βύρωνος

www.agiatriadavvryona.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ: π. ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
210-76.60.859

Ήθη και έθιμα των Χριστουγέννων

- Η προέλευση των καλάντων

Την ονομασία τους, την πήραν από την λατινική λέξη *calenda*, που διαμορφώθηκε από το ελληνικό ρήμα *καλώ*. Παιδιά, κατά ομάδες, περιφέρονταν και περιφέρονται στα σπίτια, στους δρόμους, στα καταστήματα και τραγουδούν με ειδικό όργανο τραγούδια, που αφορούν τα Χριστούγεννα, τη γιορτή της Πρωτοχρονιάς, τη γιορτή του Μ. Βασιλείου και μερικά και την Περιτομή του Χριστού.

Το έθιμο αυτό προϋπήρχε στην Ελλάδα, πριν από την Ρώμη.

Τα παιδιά κρατούσαν ένα κλαδί ελιάς ή δάφνης, στολισμένο με καρπούς και άσπρο μαλλί (η λεγόμενη ειρεσιώνη, από το έριο = μαλλί), γύριζαν και τραγουδούσαν και τους έδιναν δώρα.

Μετά, πήρε το έθιμο αυτό και η Ρώμη. Στο Βυζάντιο κρατούσαν ραβδιά, ή φανάρια, ή ομοιώματα πλοιαρίων ή και κτιρίων, στολισμένα και τραγουδώντας, συνόδευαν το τραγούδι με κρούση τριγώνου ή τύμπανου... (περίφημος ο σχετικός πίνακας του Νικηφόρου Λύτρα ο τυμπανιστής – 1832 –

1927).

Σήμερα η βάση, και μάλιστα στους Πόντιους, διασώζεται άθικτη. Ακούμε κάλαντα πολλά και ποικίλα, με πολλές παραλλαγές και αποχρώσεις, στα διάφορα διαμερίσματα της χώρας μας.

(Από το βιβλίο «Ήθη, έθιμα και... άλλα» του π. Τιμόθεου Κ. Κιλίφη)

- **Τα Κόλιεντα (Καστοριά)**

Τα τοπικά παραδοσιακά χριστουγεννιάτικα κάλαντα της Καστοριάς εξακολουθούν να τραγουδιούνται και σήμερα τα χαράματα της 23ης Δεκεμβρίου από τις παρέες μικρών και μεγάλων και από τα μέλη πολιτιστικών σωματείων, τα οποία, νιώθοντας την περιθωριοποίηση που δέχονται τα τελευταία χρόνια από κάλαντα άλλων περιοχών, κατορθώνουν κάθε παραμονή Χριστουγέννων να μας τα θυμίζουν, προστατεύοντάς τα από τη λησμονιά και τη φθορά του χρόνου.

Χαρά και συγκίνηση προσφέρουν οι στίχοι τους, γιατί απευθύνονται σ' όλα τα μέλη της οικογένειας, από τον μεγαλύτερο έως τον πιο μικρό.

Τα παλαιότερα χρόνια, οι νοικοκυραίοι έδιναν για δώρο στα παιδιά που τραγουδούσαν τα κάλαντα, καρύδια, μήλα και μπιλίτσες (μικρά χοιρινά λουκάνικα) και σπανιότερα χρήματα.

- **Κόλλιντα και Καλαντάρηδες (Φυλακτό)**

Αντίστοιχο έθιμο με τα κάλαντα σε άλλες περιοχές της Ελλάδας, οι καλαντάρηδες την παραμονή των Χριστουγέννων αφορούν στην περιφορά των νεαρών που πρόκειται να πάνε φαντάροι, κατά την οποία τραγουδούν το παραδοσιακό τραγούδι: «Σαράντα μέρες έχουμι Χριστόν που καρτερούμι, κι αυτές σαράντα τώρα θέλω να τον τραγουδήσω. Χριστούγεννα, να Χριστούγεννα, Χριστός τώρα γεννιέται. Γεννιέτι και βαφτίζετι, στο μέλι και στο γάλα. Το μέλι το τρων οι άρχοντες, το γάλα οι αφεντάδες. Και μεις να σας τραγουδήσουμι, Χριστός να σας φυλάει, Και του χρόνου».

Σκοπός των καλαντάρηδων είναι η συλλογή κάποιου χρηματικού ποσού, που θα έχουν στη διάθεσή τους όσο διαρκεί η θητεία τους, η οποία θεωρείται προθάλαμος της ωρίμανσής τους. Έτσι, το έθιμο συνδυάζει τον εορτασμό των Χριστουγέννων με το πέρασμα των νεαρών στην ενηλικίωση.

(πηγή: in.gr)

- «Καληνеспέρα» (Χωριά της Έξω Μάνης)

Την παραμονή των Χριστουγέννων, με το ηλιοβασίλεμα βγαίναμε στην «Καληνеспέρα». Όλα τα παιδιά είχαν φτιάξει τις παρέες τους, είχαν σχηματίσει ομάδουλες και είχαν ετοιμαστεί για τα κάλαντα με πολλές πρόβες.

Μπαίναμε στα σπίτια, που ήταν όλα ανοιχτά και περίμεναν, και αφού χαιρετούσαμε ρωτάγαμε:

– Να τα πούμε; να τα πούμε;

– Πέστε τα.

Ήταν πάντοτε καταφατική η απάντηση. Αρχίζαμε τότε δυνατά και πολλές φορές παράτονα «Καλήν εσπέρα άρχοντες...» και τελειώναμε: «σ' αυτό το σπίτι πού 'ρθαμε πέτρα να μη ραγίσει...». Οι νοικοκυρές μας εύχονταν «και του χρόνου» και μας έδιναν χρήματα ή μας έριχναν από το ρογί του σπιτιού, λάδι στο ντενεκάκι που κάποιος από μας κρατούσε...

Φυσικά το ύψος της αμοιβής ήταν πάντα σχετικό με την οικονομική κατάσταση και την... τσιγκουνιά του καθενός. Στα λυπημένα σπίτια δεν λέγαμε τα κάλαντα. Όταν τελείωνε η γύρα και περνούσαμε όλα τα σπίτια του Χωριού, πηγαίναμε και πουλάγαμε το λάδι στον μπακάλη και κάναμε δίκαιη μοιρασιά σε όλα τα έσοδα.

(Από το περιοδικό «Μάνη, χθες, σήμερα, αύριο»)

Η ιστορία του Χριστουγεννιάτικου Δέντρου

Το Χριστουγεννιάτικο δέντρο ως σύμβολο

Ο Άγγλος ιερομόναχος Άγιος Βονιφάτιος ήταν αυτός που καθιέρωσε το Χριστουγεννιάτικο δέντρο ως σύμβολο τον 8ο αιώνα μ.Χ. Σύμφωνα με την παράδοση για να εξαλείψει την ιερότητα που απέδιδαν οι ειδωλολάτρες στη δρυ, έβαλε στη θέση του το έλατο σαν σύμβολο χριστιανικό και ειδικότερα σαν σύμβολο των Χριστουγέννων.

Η παράδοση θέλει το ιδρυτή του Προτεσταντισμού Μαρτίνο Λούθηρο να είναι αυτός ο οποίος καθιέρωσε το στόλισμα του Χριστουγεννιάτικου δέντρου ενώ το 1882 στην Νέα Υόρκη στολίστηκε το πρώτο ηλεκτρικά φωτισμένο Χριστουγεννιάτικο δέντρο από ένα συνάδελφο του Τόμας Έντισον

Το Χριστουγεννιάτικο δέντρο στην Ελλάδα

Το έθιμο του Χριστουγεννιάτικου δέντρου το έφεραν στην χώρα μας οι Βαυαροί και στην Ελλάδα για πρώτη φορά στολίστηκε δέντρο στα Ανάκτορα του Όθωνα το 1833.

Πρόδρομος του χριστουγεννιάτικου δέντρου στην Ελλάδα ήταν το παραδοσιακό Χριστόξυλο ή Δωδεκαμερίτης ή Σκαρκάνζαλος κυρίως στα χωριά της Βορείου Ελλάδος.

Κάθε Χριστούγεννα έβαζαν ένα μεγάλο κούτσουρο από άγρια κερασιά, πεύκο ή ελιά στο τζάκι όπου θα έκαιγε για όλο το 12ήμερο των γιορτών από τα Χριστούγεννα ως τα Φώτα. Σύμφωνα με την παράδοση φέρνει καλοτυχία και κυρίως προστατεύει το σπίτι από τους καλικάντζαρους που μπαίνουν από τις καμινάδες και κλέβουν ή κάνουν ζημιές στο νοικοκυριό.

(Πηγή: madata.gr)

- **Το ελληνικό καραβάκι**

Το έθιμο του χριστουγεννιάτικου δέντρου, όπως και να έχει, δεν είναι ελληνικό. Ελληνικό είναι το καραβάκι που εμφανίστηκε λίγο μετά την τουρκοκρατία. Με την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού, οι Έλληνες προσπάθησαν να αναπτύξουν τη ναυτιλία και το εμπόριο. Έτσι, όταν κατά την περίοδο των Χριστουγέννων, οι ναυτικοί γύριζαν στα σπίτια τους για τις γιορτές, οι νοικοκυρές στόλιζαν ένα καράβι.

- **«Το Χριστόψωμο» (Έθιμο Κρήτης)**

Το ζύμωμα του χριστόψωμου θεωρείται έργο θείο και είναι έθιμο καθαρά Χριστιανικό. Οι γυναίκες φτιάχνουν τη ζύμη με ιδιαίτερη ευλάβεια και υπομονή. Το ζύμωμα είναι μια ιεροτελεστία. Χρησιμοποιούν ακριβά υλικά, όπως ψιλοκοσκινισμένο αλεύρι, ροδόνερο, μέλι, σουσάμι, κανέλα και γαρίφαλα, και κατά τη διάρκεια του ζημώματος λένε: «Ο Χριστός γεννιέται, το φως ανεβαίνει, το προζύμι για να γένει.» Πλάθουν το ζυμάρι και παίρνουν τη μισή ζύμη και φτιάχνουν μια κουλούρα. Με την υπόλοιπη φτιάχνουν σταυρό με λουρίδες απ' τη ζύμη. Στο κέντρο βάζουν ένα άσπαστο καρύδι ή ένα αυγό, συμβολίζοντας τη γονιμότητα. Στην υπόλοιπη επιφάνεια σχεδιάζουν σχήματα με το μαχαίρι ή με το πιρούνι, όπως λουλούδια, φύλλα, καρπούς, πουλάκια. Σε πολλά μέρη τα χριστόψωμα, τα έφτιαχναν κεντημένα με ωραία σχήματα που γίνονταν πάνω στο ζυμάρι με διάφορα ποτήρια, μικρά ή μεγάλα ή κούπες από

βελανίδια που συμβόλιζαν την αφθονία που ήθελαν να έχουν στην παραγωγή των ζώων και της σοδειάς του σπιτιού τους.

Για το χριστουγεννιάτικο τραπέζι, το Χριστόψωμο είναι ευλογημένο ψωμί, αφού αυτό θα στηρίξει τη ζωή του νοικοκύρη και της οικογένειάς του. Το κόβουν ανήμερα τα Χριστούγεννα, δίνοντας πολλές ευχές. Απαραίτητος επάνω, χαραγμένος ο σταυρός. Την ημέρα του Χριστού, ο νοικοκύρης παίρνει το χριστόψωμο, το σταυρώνει, το κόβει και το μοιράζει σ' όλη την οικογένειά του και σε όσους παρευρίσκονται στο χριστουγεννιάτικο τραπέζι. Μερικοί, εδώ βλέπουν ένα συμβολισμό της Θείας κοινωνίας, όπως ο Χριστός έδωσε τον άρτον της ζωής σε όλη την ανθρωπίνη οικογένειά του.

Από τις προετοιμασίες της παραμονής των Χριστουγέννων πιο χαρακτηριστική είναι εκείνη που αναφέρεται στο ζύωμα του χριστόψωμου. Κατά τόπους φτιάχνεται σε διάφορες μορφές και έχει διαφορετικές ονομασίες όπως: «το ψωμί του Χριστού», «Σταυροί», «βλάχες» κ.ά.»

• «Το Χριστόξυλο» (Εθιμο Μακεδονίας)

Στα χωριά της βόρειας Ελλάδας, από τις παραμονές των εορτών ο νοικοκύρης ψάχνει στα χωράφια και διαλέγει το πιο όμορφο, το πιο γερό, το πιο χοντρό ξύλο από πεύκο ή ελιά και το πάει σπίτι του. Αυτό ονομάζεται Χριστόξυλο και είναι το ξύλο που θα καίει για όλο το δωδεκάημερο των εορτών, από τα Χριστούγεννα μέχρι και τα Φώτα, στο τζάκι του σπιτιού. Η στάχτη των ξύλων αυτών προφύλασσε το σπίτι και τα χωράφια από κάθε κακό. Πριν ο νοικοκύρης φέρει το Χριστόξυλο, κάθε νοικοκυρά φροντίζει να έχει καθαρίσει το σπίτι και με ιδιαίτερη προσοχή το τζάκι, ώστε να μη μείνει ούτε ίχνος από την παλιά στάχτη. Καθαρίζουν ακόμη και την καπνοδόχο, για να μη βρίσκουν πατήματα να κατέβουν οι καλικάντζαροι, τα κακά δαιμόνια, όπως λένε στα παραδοσιακά χριστουγεννιάτικα παραμύθια. Το βράδυ της παραμονής των Χριστουγέννων, όταν όλη η οικογένεια θα είναι μαζεμένη γύρω από το τζάκι, ο νοικοκύρης του σπιτιού ανάβει την καινούρια φωτιά και μπαίνει στην εστία το Χριστόξυλο. Σύμφωνα με τις παραδόσεις του λαού, καθώς καίγεται το Χριστόξυλο, ζεσταίνεται ο Χριστός στη φάτνη Του. Σε κάθε σπιτικό, οι νοικοκυραίοι προσπαθούν το Χριστόξυλο να καίει μέχρι τα Φώτα.

«Η κοτόσουπα» (Εθιμο Κρήτης)

Κύριο πιάτο την ημέρα των Χριστουγέννων είναι η γαλοπούλα. Την

πρωτοχρονιά η συνήθεια ήταν να φτιάχνουν κότα ή «κούρκο» (γαλοπούλα) γεμιστό με κάστανα, καρύδια, σταφίδες, κιμά, κρεμμύδι, πιπέρι και μαϊντανό, όλα καβουρδισμένα. Το έθιμο της γαλοπούλας έφτασε στην Ευρώπη από το Μεξικό το 1824 μ.Χ. Ένα άλλο συνηθισμένο πιάτο είναι το ψητό χοιρινό κρέας (το ψήσιμο γινόταν στη χόβολη του τζακιού). Υπήρχε όμως και η εποχή που τη μέρα αυτή έτρωγαν χοιρινό με πρασοσέλινο ή όποιο άλλο κρέας με πιλάφι.

Ωστόσο, σε αρκετές περιοχές της χώρας μας διατηρείται το έθιμο της κοτόσουπας, ιδιαίτερα στη Θεσσαλία και στην Κρήτη. Παλαιότερα η κοτόσουπα αποτελούσε το κυρίως πιάτο που έτρωγαν οι Έλληνες όταν επέστρεφαν από την εκκλησία.

- **«Το αναμμένο πουρνάρι» (Έθιμο Ηπείρου)**

Μια ωραία συνήθεια που βασίζεται σε μια παλιά παράδοση. Όταν γεννήθηκε ο Χριστός και πήγαν, λέει, οι βοσκοί να προσκυνήσουν, ήταν νύχτα σκοτεινή. Βρήκαν κάπου ένα ξερό πουρνάρι κι έκοψαν τα κλαδιά του. Πήρε ο καθένας από ένα κλαδί στο χέρι, του έβαλε φωτιά και γέμισε το σκοτεινό βουνό χαρούμενες φωτιές και τριξίματα και κρότους. Από τότε, λοιπόν, έχουν τη συνήθεια στα χωριά της Άρτας, όποιος πάει στο σπίτι του γείτονα, για να πει τα χρόνια πολλά, καθώς και όλα τα παιδιά τα παντρεμένα, που θα πάνε στο πατρικό τους, για να φιλήσουν το χέρι του πατέρα και της μάνας τους, να κρατούν ένα κλαρί πουρνάρι, ή ό,τι άλλο δεντρικό που καίει τρίζοντας. Στο δρόμο το ανάβουν και το πηγαίνουν έτσι αναμμένο στο πατρικό τους σπίτι και γεμίζουν χαρούμενες φωτιές και κρότους τα σκοτεινά δρομάκια του χωριού.

Ακόμη και στα Γιάννενα το ίδιο κάνουν. Μόνο που εκεί δεν κρατούν ολόκληρο το κλαρί το πουρνάρι αναμμένο στο χέρι τους – είναι μεγάλη πολιτεία τα Γιάννενα – αλλά κρατούν στη χούφτα τους μια χεριά δαφνόφυλλα και πουρναρόφυλλα, που τα πετούν στο τζάκι, μόλις μπούνε και καλημερίζουν. Κι όταν τα φύλλα τα ξερά πιάσουν φωτιά κι αρχίσουν να τρίζουν και να πετάνε σπίθες, εύχονται: «Αρνιά, κατσίκια, νύφες και γαμπρούς!» Αυτή είναι η καλύτερη ευχή για κάθε νοικοκύρη. Να προκόβουν τα κοπάδια του, να πληθαίνει η φαμελιά του, να μεγαλώνουν τα κορίτσια και τα παλικάρια του, να του φέρνουν στο σπίτι νύφες και γαμπρούς, να του δώσουν εγγόνια που δε θ' αφήσουν τ' όνομα το πατρικό να σβήσει.

- **Οι καλικάντζαροι**

Οι καλικάντζαροι είναι μια παλιά παράδοση στην πατρίδα μας. Και σε κάθε

τόπο, και πιο πολύ στα χωριά, υπάρχουν χίλιοι θρύλοι και έθιμα γύρω από αυτούς. Εμφανίζονται κάθε Χριστούγεννα. Μερικοί λένε ότι είναι πνεύματα, άλλα καλά και άλλα κακά. Άλλοι πάλι πιστεύουν ότι είναι παράξενα όντα, μαλλιαρά και ότι τρυπώνουν στα σπίτια από τις καμινάδες. Τις νύκτες πηγαίνουν και κλέβουν τα φαγητά που βρίσκουν και πιο πολύ τα σύκα γιατί τους αρέσουν πολύ. Όταν τελειώσουν το φαγητό τους αρχίζουν να χορεύουν.

Όλοι οι χωρικοί, όταν πλησιάζει βράδυ, φοβούνται να ξεμυτίσουν από το σπίτι τους, προπάντων τα μικρά παιδιά, ως ότου έρθει η γιορτή των Φώτων, που ρίχνουν το σταυρό και οι καλικάντζαροι εξαφανίζονται. Τότε πάνε και ζούνε κάτω από τη γη. Και εμφανίζονται πάλι τα άλλα Χριστούγεννα.

Σε πολλά χωριά ρίχνουνε αναμμένα κάρβουνα στα πηγάδια, για να μην μαγαρίσουν οι καλικάντζαροι.

Δεν μπορώ να σας εξηγήσω καλύτερα, τι είναι ένας Καλικάντζαρος, γιατί απλούστατα δεν υπάρχουν.

(Από την εγκυκλοπαίδεια του Χάρη Πάτση)

• Τα Χριστούγεννα στα Βαλκάνια

Οι ημέρες των Χριστου-γέννων είναι αφιερωμένες στην παράδοση, τα ήθη και τα έθιμα. Τα Χριστούγεννα εορτάζονται με διάφορους τρόπους στις βαλκανικές χώρες, με τα ξεχωριστά ήθη και τα έθιμα του κάθε τόπου να “χρωματίζουν” τις γιορτινές ημέρες και να αποτελούν “όαση” χαράς για μικρούς και μεγάλους..

Στη Ρουμανία, την παραμονή των Χριστουγέννων, στους δρόμους αντηχούν οι χαρούμενες φωνές μικρών αλλά και... μεγαλύτερων που ψάλλουν τα κάλαντα. Σε ορισμένες, μάλιστα, περιοχές τα κάλαντα αναφέρονται στον Τραϊανό, τον Ρωμαίο αυτοκράτορα που κατέλαβε τη Δακία το 106 μ.Χ.

Οι παρέες των “καλαντάδων” γυρίζουν τα σπίτια και μοιράζονται ό,τι τους προσφέρουν οι σπιτονοικοκύρηδες: καρύδια, μήλα και τοπικά εδέσματα, όπως αλμυρά κουλουράκια.

Ένα άλλο έθιμο που διατηρούν οι “καλαντάδες” είναι ότι κρατούν ένα αστέρι που συμβολίζει το άστρο της Βηθλεέμ- όταν ψάλλουν τα κάλαντα. Το αστέρι φέρει χρωματιστά χαρτιά και καμπανούλες, ενώ έχει και παραστάσεις αγγέλων και τα κάλαντα με το αστέρι αντηχούν στα δρομάκια από τις 24

μέχρι τις 27 Δεκεμβρίου.

Την ημέρα των Χριστουγέννων το ψωμί μπαίνει κάτω από το τραπέζι για να φέρει καλοτυχία στο σπίτι και το γουρουνόπουλο αποτελεί το κυρίως χριστουγεννιάτικο γεύμα.

Στη Βουλγαρία, η έναρξη του εορτασμού των Χριστουγέννων είναι η 22η Δεκεμβρίου, ημέρα που γιορτάζεται ο άγιος Ιγνάτιος. Σύμφωνα με τις λαϊκές δοξασίες, η ημέρα αυτή είναι η αρχή της νέας χρονιάς, άρα είναι πολύ σημαντικό το ποδαρικό στο σπίτι να γίνει από έναν άνθρωπο που θα φέρει γούρι. Ο δανεισμός αποφεύγεται την ημέρα του αγίου Ιγνατίου, ώστε ο πλούτος να μείνει στο σπίτι όλο το νέο έτος.

Ανήμερα τα Χριστούγεννα διεξάγεται η τελετή των “Koleduvane”, όπου νεαρά αγόρια, μεταμφιεσμένα, ψάλλουν τα κάλαντα και εύχονται υγεία και ευτυχία. Τα Χριστούγεννα ετοιμάζεται ένα ειδικό ψωμί (όπως η βασιλόπιτα της Πρωτοχρονιάς), όπου τοποθετείται ένα νόμισμα και το βράδυ κόβεται από τον ιδιοκτήτη και μοιράζεται στα μέλη της οικογένειας, αφού πρώτα ορισμένα κομμάτια κοπούν για την Παναγία και το σπίτι. Οι στάχτες από τα τζάκια που καίνε σκορπίζονται στα χωράφια για να φέρουν καρποφορία σύμφωνα με τις βουλγαρικές δοξασίες.

Στη Βουλγαρία δεν βάζουν ποτέ κρέας στο τραπέζι παραμονή των Χριστουγέννων, μόνο ανήμερα και φτιάχνουν επτά διαφορετικά πιάτα φαγητού την παραμονή των Χριστουγέννων, όπως ντολμαδάκια με κληματόφυλλα και ρύζι, βρασμένα φασόλια και πιπεριές, μαμαλίγκα-ψωμί από καλαμποκάλευρο. Δεν μαζεύουν ποτέ το τραπέζι που φάγανε πριν από τα Χριστούγεννα και αφήνουν το τζάκι αναμμένο μέχρι να ξημερώσει.

Στην Κροατία, η εορταστική περίοδος αρχίζει στις 6 Δεκεμβρίου, οπότε γιορτάζεται ο Άγιος Νικόλαος και στις 13 Δεκεμβρίου, την ημέρα της Αγίας Λουκίας. Ο Άγιος Νικόλαος φέρνει δώρα στα παιδιά που δεν έκαναν αταξίες όλη τη χρονιά. Το Χριστουγεννιάτικο τραπέζι κοσμεί ένα κομμάτι σανό με μία κόκκινη κορδέλα και ένα μήλο, που συμβολίζει τη γονιμότητα. Το σανό, μετά τις γιορτές, το ταΐζουν στα ζώα, σύμφωνα με τα έθιμα. Το Χριστουγεννιάτικο δέντρο στολίζεται με καρύδια, γλυκά, κεριά και γυάλινα παιχνίδια.

Στη Σερβία και στο Μαυροβούνιο τα Χριστούγεννα κόβουν ένα ψωμί με νόμισμα που ονομάζεται “cesnica” (τσέσνιτσα) και όποιος τύχει το φλουρί έχει καλοτυχία για τη νέα χρονιά. Στο τραπέζι σκορπούν άχυρα, όπως και στην

Κροατία, για να υπάρχει υγεία. Την παραμονή των Χριστουγέννων επίσης αγοράζουν μια βελανιδιά για να την κάψουν στο τζάκι ώστε να φέρει τύχη.

Στη Σλοβενία κυριαρχούν τα κάλαντα αλλά και το στόλισμα του χριστουγεννιάτικου δέντρου, ενώ κόβουν επίσης ψωμί-βασιλόπιτα “rotica” (πότιτσα) για υγεία και καλοτυχία.

Στην Αλβανία, όπως και στη Βουλγαρία, παλιά το φλουρί τοποθετούνταν στον μπακλαβά αλλά σήμερα υπάρχει η βασιλόπιτα, ενώ το φαγητό των Χριστουγέννων ήταν πιλάφι με αρνί και σήμερα κυριαρχεί η γαλοπούλα ως κύριο πιάτο. Στην Αλβανία στολίζουν δέντρο και τα παιδιά ψάλλουν τα κάλαντα όπως στις περισσότερες χώρες των Βαλκανίων.

Στη Βοσνία Ερζεγοβίνη συναντάμε, επίσης, τα κάλαντα και το στόλισμα του Χριστουγεννιάτικου δέντρου, ενώ ανήμερα τα Χριστούγεννα στο τραπέζι υπάρχει μοσχαρίσιο κρέας, πίτες και γλυκά.

Ανεξάρτητα από το πώς γιορτάζονται τα Χριστούγεννα σε κάθε μια από τις χώρες της Βαλκανικής, η ευχή είναι μία: “Ευχές σε όλους για χαρούμενες γιορτές και στον καινούργιο χρόνο πάμπλουτοι να ‘στε στη χαρά και πάμφτωχοι στον πόνο”.

ΚΑΙ ΤΩ ΘΕΩ ΔΟΞΑ

Ευχαριστούμε θερμα τον Σεβασμιω-
τατο Ποιμενάρχη μας κ.κ. Δανιήλ,
που από την πρώτη στιγμή
αγκάλιασε και στήριξε την έκδοση
του Ψηφιακού Περιοδικού

της Ενορίας μας.